

Els fills dels capellans

M'he passat la part més substancial de l'estiu llegint dos considerables volums d'història medieval. Concretament d'història valenciana del segle XIII, en temps del nostre pare Jaume I (a propòsit: ha passat el 750 aniversari de tot allò, i no li han dedicat a València cap avinguda o plaça important, coses de la vida). He llegit aquesta història com s'ha de llegir, atentament, amb notes, documents i citacions en llatí, i n'he après moltes coses. Jo ja sabia, fa temps i contra l'opinió de molta gent del ram, que els europeus venim de l'Edat Mitjana, i que allà es troba pràcticament tot, i l'arrel i explicació de moltes coses. Però llegint els volums de Robert I. Burns, *El regne croat de València: reconstrucció d'una frontera del segle XIII*, les coses que es troben són sorprenents i inesgotables. Eren una gent tan moderna, els primers pobladors cristians d'aquest *far-west* valencià, que ho veus i no t'ho creus. Per exemple, en la cosa dels capellans.

La cosa dels capellans ha estat, d'ençà d'uns quinze segles si fa no fa, la cosa de les dones. I encara dura: si desenes de milers de senyors rectors han penjat els hàbits (per no parlar dels centenars de milers d'aspirants a l'ofici que els han penjat a mig camí), és en gran part per causa de les dones. No fa moltes setmanes es va reunir una mena de congrés mundial de rectors (legalment ex-) casats, amb la senyora i els nens. Feia molt de goig. Els homes volien seguir sent rectors, però volien tenir dona i fills. Bé: els nostres capellans del segle XIII ho tenien perfectament assumit. La jerarquia no, però el clergat normal i corrent sí. La jerarquia, és a dir, els bisbes, en persona i a través dels sínodes diocesans, resulta una font preciosa d'informació sobre allò que feien els seus subordinats. No hi havia mans. Llegir els passatges de les *Constitutiones synodales* dels primers

bisbes valencians és una autèntica delícia. Protes-ten, els de la mitra, que els capellans de fora de la capital hi acudien massa sovint, i no per causes pies, sinó per barrejar-se en "accions il·lícites i poc honestes", com ara per exemple acudir als "espectacles i danses (?) de dones". A banda d'això, els senyors rectors anaven vestits de manera massa llampant i virolada, portaven armes, jugaven als daus, i "molts s'embraguaven sense vergonya, i la seua ebrietat resulta en escàndol de molta gent". El bisbe amonestava, però com si res.

Quan arriba el tema de les dones i els fills, la cosa es complica. Com que devia ser tan freqüent, i tan mal de controlar, el bisbe ordena que almenys "els sacerdots no porten els seus fills al servei de l'altar (és a dir, que no els facen servir d'escolans seus), perquè és cosa d'escàndol". També és cosa que no es pot tolerar que els senyors rectors, amb els béns de les parròquies que governen, es dediquen a comprar "possessions immobles en benefici dels seus fills", cosa de la qual han d'apartar-se, per una mica de respecte. Perquè el fet que els capellans tingueren fills no sembla que fóra motiu de rebuig, ni res de particular. Al *Llibre del Repar-timent* de València, amb tota naturalitat, apareix una propietat a nom d'un "Gerard... sacerdot, amb la seua filla Berga". Ho apunten, i punt. Els capellans, evidentment, tenien a casa la "concupina" i els fills, i no se n'amagaven gens ni mi-

queta. Els bisbes s'emprenyaven, i els rectors tan tranquils: "com que moltes vegades, tant als sínodes com en les visites de les esglésies, vam amonestar els clergues que havien d'apartar-se de les concubines i viure honestament, i com que molts no s'han molestat a corregir-se...", si no es moderen els posaran una multa. I si no se separen dels fills de *tam damnato coitu*, una altra. Després s'hi fiquen pel mig el rei i el Furs, contra el pobre "clergue... que haja muller", i tampoc no en trauen res. I el bisbe següent, igual: "prohibim que qualsevol diaca, sotsdiaca o sacerdot de la ciutat o diòcesi de València, no *presumesca* de tenir els seus fills il·legítics a la casa on viu". O siga: que tinguen dona i fills, passa. És normal i ho sap tothom. Però que no ho mostren massa descaradament, que no els tinguen d'escolans, que no els compren cases amb els diners de l'església, i que no s'instal·le tota la família a la casa rectoral.

Després vingué la Inquisició, vingueren més concilis, més prohibicions i més mà dura. Tot per ganes de fer la punyeta al personal, i per no seguir les tradicions. Devien ser una gent robusta i sana, aquells capellans: feien el seu ofici, construïen esglésies i confortaven els escassos cristians en aquella terra de moros,... i bevien, jugaven, tenien dona i fills. Sobretot, en aquest tema, ho tenien clar: ells a fer el fet seu, i el bisbe que vaja fent sermons. No sé si els començaren a sotmetre a força de multes: deu morabatins d'or o trenta eren molta moneda.

Llegint aquells textos de fa més de set-cents anys, m'ha entrat com una mena de solidaritat entranyable amb els capellans amb fills. Amb aquells que havien de pagar multa, sobretot.